

Primljen 16. 2. 2009.

**PRIKAZ UDŽBENIKA, RADNE BILJEŽNICE I
PRIRUČNIKA ZA NASTAVNIKE
MILVIE MARIĆ – KOS I BRANKE PUČALKA BIFFEL
*AFFARE FATTO 1***



*Marta Račić **

Veleučilište VERN, Zagreb

Milvia Marić-Kos, Branka Pučalka Biffel
Affare fatto 1.
Školska knjiga, Zagreb, 2008.


Udžbenik *Affare fatto 1* namijenjen je početnicima, i to učenicima prvoga razreda četverogodišnjih strukovnih škola za zanimanja ekonomist, komercijalist, upravni referent i poslovni tajnik. Objavljena je i radna bilježnica, CD te priručnik za nastavnike. Udžbenik je podijeljen u pet metodičkih cjelina u kojima je gramatički obrađeno sadašnje vrijeme uz odgovarajuće teme općega i poslovnoga talijanskog jezika.

Tematski je predstavljen ulazak u multinacionalno poduzeće, snalaženje u manjim poslovnim problemima, organizacija sastanaka i konferencija, uzimanje podataka i popunjavanje jednostavnih formulara, organizacija slobodnoga vremena i izlazaka s poslovnim partnerima.

U prvoj cjelini nalazimo kratki tekst u dijaloškoj formi: predstavljanje i upoznavanje u novom radnom okruženju.

S obzirom da je popratni materijal udžbenika i CD, predviđeno je slušanje te provjeravanje sadržaja u obliku pitanja višestrukoga izbora. Takav oblik pitanja je prihvaćen i ustaljen u suvremenoj nastavi stranoga jezika, no autorice to nisu uzele kao model u svim sljedećim cjelinama, nego su kasnije koristile i pitanja otvorenog tipa, nadopunjavanje leksika te tvrdnje s odgovorima „točno“ ili „netočno“. Na taj način su izbjegle predvidivost i monotoniju na razini usvajanja jezičnih funkcija te postigle veću dinamiku cjelokupnoga radnog materijala. Od gramatičkih sadržaja u prvoj cjelini uveden je prezent glagola *essere*, osobne zamjenice, neodređeni član, množina imenica, pridjevi koji određuju nacionalnost i jednina prezenta glagola *chiamarsi*, koji je neophodan za osnovnu komunikaciju. Prva cjelina je gramatički vrlo obimna, ali vježbe koje slijede stavljaju u funkciju leksik koji se

* Marta Račić, Veleučilište VERN, Zagreb; e-mail: marta.racic@vern.hr



uvodi i postupno proširuje. Već u prvoj cjelini očit je naglasak na zemljopisnoj i kulturološkoj raznolikosti sadržaja, npr. zastavice zemalja za usvajanje pridjeva koji određuju nacionalnost ili fotografije talijanskih gradova radi bolje vizualne percepcije talijanske realnosti (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008:14, 17).

Druga metodička cjelina objedinjena je tematskim sadržajem *Abbiamo un problema* koji je prezentiran u obliku vezanih dijaloga. Tekstovi su predviđeni za razvijanje osnovnih vještina pri učenju stranoga jezika: slušanje s razumijevanjem, čitanje, reproduciranje te samostalno izražavanje. Provjeravanje razumijevanja teksta popraćeno je tvrdnjama koje zahtijevaju odgovore „točno ili „netočno“. Slijede novi dijalozi koji uvode dane u tjednu, brojeve, nekoliko glagola prve konjugacije, određeni član te nepravilne glagole *stare* i *fare*. Autorice u tekstovima vrlo ciljano ali nenametljivo uvode konkretan leksik poslovnih odnosa i poslovne komunikacije, čime već na početnoj razini učenja talijanskoga jezika razvijaju kulturu komuniciranja u poslovnom okruženju (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008:22, 27).

Gramatičke strukture su sistematizirane, prikazane su pregledno i u različitim bojama. Vježbe slijede leksičku i gramatičku progresiju druge metodičke cjeline, iznimno su raznolike, zanimljive čak i zabavne, a postupno su i sve zahtjevnije, kao npr. vježba u radnoj bilježnici gdje se traži samostalno razlikovanje uporabe određenoga i neodređenoga člana (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008:27).

Treća tematska cjelina gramatički zaokružuje sve tri konjugacije presenta

pravilnih glagola, uporabu određenoga člana u množini, dio posvojnih zamjenica i pridjeva, sadašnje vrijeme nepravilnoga glagola *andare*, glagol *essere* u oblicima *c'è*, *ci sono* te brojeve iznad 100. Ova metodička cjelina je s obzirom na bogatstvo sadržaja vrlo zahtjevnja, ali je promišljeno i dobro strukturirana pa uz kvalitetnu pripremu može svakom nastavniku biti profesionalni izazov. I ovdje su autorice novu temu prezentirale na novi način. Dijalog između dvije osobe, koji se sastoji od kratkih i određenih pitanja, samo je uvod i priprema u temu popunjavanja jednostavnog obrasca. Izvučeni su ključni termini iz osobnih podataka kao npr.: *età*, *indirizzo*, *residenza*, *stato civile*, *cellulare*, a učenik ih prema podacima iz odslušanoga dijaloga treba popuniti (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008: 36). Na ovako dinamično postavljenu temu strateški se nadovezuje uvježbavanje uporabe brojeva, čitanje točnoga vremena, uvodi se leksik vezan uz profesije i sve se objedinjuje glagolom *fare*, koji služi i za ponavljanje prethodnih sadržaja. Kroz cijeli udžbenik se vrlo odmjereno i suptilno prožima opći talijanski jezik s vokabularom poslovnoga jezika, tako su i u trećoj cjelini uz posvojne pridjeve i imenice vrlo logično predstavljeni *nomi di parentela* na osnovi kojih učenici trebaju opisati svoju obitelj, zanimanje roditelja, adresu, broj telefona ili napraviti vlastito obiteljsko stablo.

Četvrta cjelina je vrlo obimna tematski i gramatički, no kako se nadovezuje na prethodnu temeljito razrađenu osnovu, prema kojoj su učenici već ovladali određenim vještinama usmenog i pisanog izražavanja na talijanskom jeziku, ovdje prezentirani sadržaji su u svojstvu zahtjevne nadogradnje.

Kroz složenije tekstove i vježbe učenici trebaju upoznati i staviti u funkciju modalne i nepravilne glagole, vremenske priloge te osobne zamjenice kao neizravni objekt u dativu. U ovoj cjelini kao leksička poveznica ponuđeni su mjeseci u godini, godišnja doba te neki frazemi talijanskoga jezika (*modi di dire*), a time je ponuđena solidna osnova za planiranje kao segment poslovnoga djelovanja. Rabeći vremenske priloge: *spesso, ogni tanto, ogni giorno, di solito, qualche volta, sempre, mai, quasi mai*, učenik će govoriti ili pisati o privatnom životu ili će dogovarati i planirati poslovne aktivnosti koje su vremenski precizno determinirane, jer je već ovladao leksikom: dani u tjednu, mjeseci, godišnja doba...

U ovom dijelu udžbenika autorice su procijenile da je učenik sposoban razumjeti i prevesti značenje, tj. definiciju pojma *azienda* i stoga su posegnule za tumačenjem riječi izravno iz talijanskoga rječnika. Također su navele izvadak iz Zakona o radu u kojem se govori o uvjetima pod kojima se može izgubiti posao (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008: 69). Ovaj segment može poslužiti kao predložak za samostalni istraživački rad učenika ili pretraživanje po internetu.

Peti, ujedno i posljednji dio udžbenika *Affare fatto 1* daje zaokruženu cjelinu gramatičkih struktura i tematskih sadržaja koji su dovoljni za komunikaciju na talijanskom jeziku, u sadašnjem vremenu. Ovdje su učenicima prezentirani povratni glagoli svih triju konjugacija, oblik množine pridjeva, nenaglašene osobne zamjenice u akuzativu i prijedlozi. Povratni glagoli su obrađeni paralelno u sve tri konjugacije, što je i sasvim logično s obzirom na činjenicu da učenici već u potpunosti


poznaju prezent pravilnih glagola. Prikaz je tabelaran, a različitim bojama istaknuti su nastavci glagola i povratne zamjenice koje je učenicima potrebno naglasiti.

Zaseban tekst uvodi uporabu nenaglašenih zamjenica u akuzativu, što je samo logičan slijed prethodno obrađenih zamjenica u dativu. Niz ciljanih vježbi stavlja ih u funkciju rečenice i daljnje komunikacije, u kombinaciji sa zamjenicama u dativu.

Poseban osvrt zaslužuje način na koji su u udžbeniku *Affare fatto 1* prezentirani padežni prijedlozi, samostalni ili združeni s članom / *preposizioni semplici e articolate*. U preglednoj tablici prikazan je način spajanja s članom, međutim autorice su svjesne poteškoća pri učenju nekih prijedloga i zato su ponudile zanimljivo vizualno rješenje: svaki od prijedloga istaknut je zasebno u drugoj boji podloge te s odgovarajućim crtežom koji ukazuje na jedno njegovo značenje. Na istoj boji podloge uz crtež ispisan je i niz primjera uporabe tog prijedloga – slika plus istaknute najvažnije funkcije u pravilu moraju rezultirati razumijevanjem pravog značenja (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008: 83, 84, 85).

Zaključno poglavlje udžbenika je rječnik koji prati vokabular iz svih pet cjelina. Međutim, ovaj prikaz ne bi bio potpun bez kratkog osvrta na ilustracije i njihovu funkciju. Kroz stranice udžbenika tekst prate tri vrste slikovnog materijala. To su fotografije, crteži i preslik e-mail aplikacije s interneta. Fotografije su često razglednice talijanskih gradova, restorani, plaže, hoteli, ulice, ljudi... Njihova funkcija je dočarati talijanski krajolik, atmosferu u uredu, zračnoj luci ili restoranu. Crtež je često u funkciji razumijevanja teksta ili





zadatka, on asocira i navodi na zaključak i rješenje, ispunjava didaktički zahtjev zornosti u nastavi, vrlo često je tu da zabavi ili nasmije (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008:77). Sve ovo navodi na zaključak da se radi o udžbeniku koji od početka do kraja ustraje na interaktivnosti.

Radna bilježnica je u funkciji udžbenika pa je i koncipirana na isti način: pet metodičkih cjelina sa zadacima koji slijede gramatičku i leksičku progresiju materijala iz udžbenika. Grafički je opremljena fotografijama i crtežima kao udžbenik. Vrijednost ovih vježbi i zadataka je u njihovoj raznolikosti, ali i povezanosti. Izmjenjuju se tipizirane početne vježbe koje služe isključivo memoriranju kao npr.: *Mi chiamo Ivan. Sono croato, di Spalato.* (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008:12), s različitim vrstama križaljki, nadopunjavanja, povezivanja, pitanja višestrukog izbora, ispravljanja pogreški i sl. U zadacima koji prate *Unità 4* i *Unità 5*, vježbe su zahtjevnije i pretpostavljaju veću kreativnost učenika, ali su uvijek zanimljive, dinamične i rezultiraju pozitivnim pomakom koji kod učenika povećava i samopouzdanje.

Konačnu cjelinu ovo izdanje dobiva objavom priručnika za nastavnike. U uvodnom dijelu autorice iznose cilj koji su postavile, a to je da učenici/početnici uspiju ovladati suvremenom usmenom i pisanom poslovnom komunikacijom (Marić-Kos, Pučalka Bifel, 2008:5). Priručnik je, kao i udžbenik i radna bilježnica, podijeljen u pet cjelina s uputama za rad u učionici. Za svaku cjelinu autorice su definirale cilj i samim time olakšale rad nastavnicima te uz osnovne upute o sadržaju i načinu rada na konkretnom dijelu udžbenika, uglavnom predlažu i prepuštaju nastavnicima izbor o

načinu rada. Ovo je priručnik koji obiluje prijedlozima te korisnim savjetima i iskustvima, on sugerira, ali ne determinira, preporuča jedno, ali ne isključuje drugo; predlaže ideje, ali potiče i uvažava kreativnost svakog nastavnika u učionici. Ovakav radni materijal koji je objedinjen u udžbeniku, radnoj bilježnici i priručniku za nastavnike, zasigurno će naći svoju primjenu u strukovnim školama, ali će i pojedinci koji rade u specifičnim radnim sredinama u njemu naći već dugo tražene sadržaje.